

Nr 129.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inköp för postverkets räkning av riksbankens fastighet i Visby; given Stockholms slott den 9 februari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Henning Leo.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 9 februari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Leo anför:

Sedan generalpoststyrelsen i skrivelse den 12 december 1933 bebådadt framläggande av förslag om inköp för postverkets räkning av riksbankens fastighet i Visby, har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition (utgifter för kapitalökning, bil. 4, punkt 3) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, för ändamålet beräkna ett reservationsanslag för budgetåret 1934/1935 av 300,000 kronor.

I skrivelse den 6 februari 1934 har *generalpoststyrelsen* inkommit med det sålunda förebådade förslaget.

Styrelsen har därvid till en början meddelat, att postkontoret i Visby den 1 oktober 1903 inflyttade i riksbankens fastighet därstädes. För postkontorets räkning upplätos då lokaler med en sammanlagd golvyta av 285 kvadratmeter. Under de 30 år, som förflutit sedan postkontoret inflyttade i riksbankshuset, hade postkontoret kunnat beredas utökning av lokalerna endast med ett utrymme av 15 kvadratmeter, vilket utrymme möjliggjorts genom uppförande av en mindre tillbyggnad åt gårdssidan av riksbankshuset. Det av postkontoret för närvarande disponerade utrymmet utgjorde alltså 300 kvadratmeter. I nu ifrågakommande byggnad vore inrymda, förutom postkontoret, riksbankens avdelningskontor och telegrafstationen på platsen, varjämte en lägenhet om 2 rum och kök upplåtits åt riksbankskontorets vaktmästare.

Helt naturligt hade, anför härefter generalpoststyrelsen, postkontorslokalen på grund av poströrelsens fortgående stegring numera blivit otillräcklig. Följande uppgifter vore ägnade att belysa posttrafikens ökning vid postkontoret i Visby under den tid, postkontoret varit förlagt till riksbankshuset.

År 1903 hade postkontorets i Visby frankoteckensuppbörd utgjort 57,258 kronor. Motsvarande siffra hade för år 1933 varit 163,219 kronor. Antalet från postkontoret avgångna försändelser, som år 1903 utgjort 1,926,706, hade år 1933 uppgått till 3,621,535.

Det för postkontorets samtliga avdelningar förefintliga behovet av lokalutvidgning vore mest trängande vad anginge kassaexpeditionen. Anledningen härtill vore givetvis i första hand stegringen av posttrafiken i allmänhet. En bidragande orsak, som syntes böra framhållas, vore emellertid den betydande ökning i antalet trafikanter, som utvecklingen av postsparbanksrörelsen och tillkomsten av folkpensionsutbetalningar medfört, rörelsegrenar, vilkas utveckling icke kunde avläsas ur vare sig postkontorets uppbördssiffror eller, praktiskt taget, antalet vid postkontoret behandlade försändelser. De besökandes antal å postkontoret i Visby hade år 1933 utgjort i postsparbanksärenden cirka 13,000 och för avhämtande av folkpensioner cirka 4,400.

Av samtliga postkontor av den storleksklass, I B, vilken postkontoret i Visby tillhörde, disponerade sistnämnda postkontor, ehuru beläget i en av landets största turistorter, den näst minsta lokalen. Medelstorleken av lokalerna för postkontor av berörda klass utgjorde för närvarande 679 kvadratmeter.

Sedan flera år hade generalpoststyrelsen, anför styrelsen vidare, haft sin uppmärksamhet riktad på den alltmer framträdande nödvändigheten att åstadkomma förbättring av postkontorets i Visby lokalförhållanden. Någon ytterligare tillbyggnad av riksbankshuset kunde av tekniska skäl icke ifrågakomma. Försök att på privat väg förhyra lokal för postkontoret hade strandat. Ej heller hade möjligheter yppats att inköpa för postkontoret lämpligt belägen tomt av tillräcklig storlek för uppförande därå av en byggnad med nyttig golvyta i bottenvåningen av lägst 500 å 600 kvadratmeter. Vid sådant förhållande hade styrelsen stannat vid att lokalfrågan skulle vinna sin för statsverket förmånligaste lösning, därest postverket övertog riksbankens fastighet i Visby och en nybyggnad därstädes uppfördes för riksbankens räkning. Postkontorets behov av utvidgade lokaler skulle därvid kunna tillgodoses genom postverkets övertagande av de utrymmen i riksbankshuset, vilka för närvarande disponerades av riksbankens avdelningskontor. Generalpoststyrelsen hade fördensku

förhandlat i ärendet med riksbanksfullmäktige. Sedan det visat sig, att lämplig tomt kunde förvärfvas för uppförande därå av nytt riksbankshus, hade riksbanksfullmäktige i en framställningen bifogad skrivelse till styrelsen den 3 februari 1934 meddelat, att fullmäktige vore villiga att, under förutsättning av riksdagens medgivande, till postverket avyttra den riksbanken tillhöriga fastigheten i Visby till ett pris av 286,000 kronor, bestämt i enlighet med ett framställningen i avskrift bifogat, av byggnadschefen därstädes A. Serboni upprättat värderingsbevis. Från styrelsens sida funnes intet att erinra mot det begärda försäljningspriset. Då emellertid behovet av utvidgade lokaler för postkontoret i Visby vore trängande, hade mellan generalpoststyrelsen och riksbanksfullmäktige träffats överenskommelse, att framställning i ärendet skulle av fullmäktige ingivas till bankoutskottet vid 1934 års riksdag. Enär fullmäktige torde förutsätta, att köpeskillingen för riksbankshuset erlades på sådan tid, att utgifterna för tomtköpet likasom för nybyggnaden kunde bestridas av köpeskillingen, borde anslag för inköp för postverkets räkning av riksbankshuset anvisas redan för budgetåret 1934/1935.

De ändringsarbeten, som erfordrades för postkontorslokalens utökning med det av riksbankens avdelningskontor för närvarande disponerade utrymmet, beräknades enligt en vid framställningen fogad, av professorn E. Lallerstedt uppgjord approximativ kostnadsberäkning draga en kostnad av 35,000 kronor. Då dessa ändringsarbeten icke kunde igångsättas, förrän avdelningskontoret inflyttat i den nya byggnaden, behövde anslag för ändringsarbetenas utförande icke anvisas förrän å riksstaten för budgetåret 1935/1936. Styrelsen avsåge därför att i samband med övriga anslagsäskanden för sistnämnda budgetår hemställa om anvisande av medel för nu ifrågavarande ändamål; samtidigt komme ritningar till ändringsarbetena och definitiv kostnadsberäkning att överlämnas.

Beträffande den ekonomiska innebörden för postverket av nu föreliggande förslag har styrelsen framhållit följande:

Genom inköp för postverkets räkning av riksbankshuset i Visby för en köpeskillning av 286,000 kronor samt nedläggande i fastigheten av ett belopp utav 35,000 kronor för erforderliga ändringsarbeten skulle fastigheten i postverkets ägo betinga ett värde av 321,000 kronor. Årshyran för av telegrafverket förhyrda lokaler utgjorde 8,000 kronor, och hyran för bostadslägenheten om 2 rum och kök uppskattades till 500 kronor för år. Om 7 procent av värdet å fastigheten beräknades motsvara utgifterna för ränta och underhåll, skulle postverkets årliga utgifter för fastigheten uppgå till 22,470 kronor. Årshyran för den blivande postkontorslokalen, vilken efter den planerade omändringen i samband med övertagandet av riksbankens lokaler komme att omfatta en golvyta av 550 kvadratmeter, skulle då kunna uppskattas till (22,470 — 8,500) 13,970 kronor. Denna hyra motsvarade endast 25.40 kronor per kvadratmeter och år och vore enligt generalpoststyrelsens uppfattning skälig.

I anslutning till det anförda har generalpoststyrelsen hemställt, att för inköp för postverkets räkning av riksbankens fastighet i Visby måtte för budgetåret 1934/1935 anvisas ett reservationsanslag av 286,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har i utlåtande den 8 februari 1934 anfört följande:

Det för fastigheten i fråga begärda försäljningspriset av 286,000 kronor till-

styrkte styrelsen. Det å-pris, 30 kronor per kubikmeter, som i den av byggnadschefen A. Serboni verkställda värderingen åsatts huvudbyggnaden, syntes visserligen vara förhållandevis högt för en äldre byggnad av detta slag, men borde kunna godtagas med hänsyn till de fördelar, som i övrigt vore förknippade med fastighetens förvärvande för postverkets räkning.

Beträffande kostnadsberäkningen rörande arbeten för fastighetens ordningställande för postverkets räkning, slutande på en summa av 35,000 kronor, hade byggnadsstyrelsen, som under hand tagit del av upprättade skissritningar till de avsedda ändringsarbetena, icke något att erinra. Huruvida ytterligare ändringsarbeten kunde erfordras för byggnadens försättande i ett för det nya ändamålet fullt tillfredsställande skick, undandroge sig emellertid byggnadsstyrelsens bedömande utan föregående besiktning på platsen.

I skrivelse den 8 februari 1934 till riksdagens bankoutskott hava *fullmäktige i riksbanken* anhållit, att utskottet ville hos riksdagen hemställa om bemyndigande för fullmäktige att till postverket överlåta den riksbanken tillhöriga fastigheten i Visby mot en köpeskilling av 286,000 kronor samt att, i enlighet med vad i skrivelsen närmare angivits, förvärva tomt och uppföra nybyggnad för bankens därvarande avdelningskontor. Fullmäktige hava meddelat, att telegrafstyrelsen förklarar sig icke hava något att erinra mot att generalpoststyrelsen förvärvade fastigheten, varjämte fullmäktige bland annat framhållit, att de i likhet med generalpoststyrelsen ansåge styrelsens föreliggande förslag innebära den för statsverket fördelaktigaste lösningen av frågan om utvidgade lokaler för postkontoret i Visby.

Departements-
chefen.

Vad generalpoststyrelsen anfört synes ådagalägga behovet av att postkontoret i Visby erhåller utvidgade lokaler. Styrelsens av fullmäktige i riksbanken biträdda förslag, som utgår från att för riksbankens avdelningskontor uppföres en nybyggnad, innebär att bankens nuvarande byggnad, där postkontoret jämte telegraf- och telefonstationerna redan äro inrymda, skulle förvärfvas för postverkets räkning och postkontorets lokaler utökas med de utrymmen, som för närvarande disponeras av nämnda avdelningskontor.

Då förslaget, såsom generalpoststyrelsen och fullmäktige i riksbanken framhållit, torde innebära den för statsverket fördelaktigaste lösningen av här föreliggande lokalfråga, vill jag ur de synpunkter, jag har att företräda, tillstyrka detsamma.

Den för fastigheten i fråga begärda köpeskillingen, 286,000 kronor, kan måhända, såsom byggnadsstyrelsen anfört, anses vara förhållandevis hög, men finner jag mig dock, lika med byggnadsstyrelsen och då det här gäller en uppgörelse mellan tvenne statens verk, kunna lämna den utan erinran. För fastighetsförvärvets genomförande skulle alltså för nästkommande budgetår äskas anslag med 286,000 kronor, utgörande 14,000 kronor mindre än vad i riksstatsförslaget härtill beräknats.

För erforderliga ändringsarbeten, approximativt beräknade att draga en kostnad av 35,000 kronor, skulle, enligt vad generalpoststyrelsen anfört, medel behöva äskas först vid nästa års riksdag.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *inköp för postverkets räkning av riksbankens fastighet i Visby* för budgetåret 1934/1935 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av kronor 286,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Hellenius.